

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
ítélete**

Az ügy száma: Gfv.VII.30.068/2017/8

A tanács tagjai: . Vezekényi Ursula a tanács elnöke

. Tibold Ágnes előadó bíró

. Osztovits András

A felperesek:I. rendű,

II. rendű

A felperesek képviselője: 1000 számú Ügyvédi Iroda ügyintéző: dr.

Dantesz Péter ügyvéd

Az alperes: I. rendű

II. rendű

Az alperesek képviselője: Lendvai és Szörényi Ügyvédi Iroda

ügyintéző: dr. Lendvai András ügyvéd

A per tárgya: szerződés érvénytelenségének megállapítása

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó felek: felperesek

A másodfokú bíróság neve és a jogerős határozat száma: Fővárosi
Törvényszék 67.Pf.633.833/2016/4. számú ítélet

Az elsőfokú bíróság neve és a határozat száma: Pesti Központi
Kerületi Bíróság 3.P.90.628/2015/15. számú ítélet

Rendelkező rész

A Kúria a jogerős ítéletet hatályában fenntartja.

Kötelezi az I-II. rendű felpereseket, hogy 15 napon belül egyetemlegesen fizessenek meg az I-II. rendű alpereseknek mint egyetemlegesen jogosultaknak, 127.000 (százhuszonhétezer) Ft felülvizsgálati eljárási költséget.

Megállapítja, hogy a le nem rótt 1.123.200 (egymillió-százhuszonháromezer-kétszáz) Ft felülvizsgálati eljárási illetéket az állam viseli.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

- [1] A felperesek és jogelődjük (a továbbiakban: felperesek) mint adósok és zálogkötelezettek, valamint az alperesi jogelőd (a továbbiakban: alperes) mint hitelező és zálogjogosult 2008. július 22. napján 30 éves futamidőre 66.446 CHF összegű, az aláíráskor 8.575.000 Ft-nak

megfelelő, svájci frank devizanemben nyilvántartott, önálló zálogjoggal biztosított deviza alapú kölcsönszerződést kötöttek.

- [2] A szerződésben a teljes hiteldíj mutatót (a továbbiakban: THM) 5,58 %-ban, az induló havi törlesztő részlet összegét 285,16 CHF-ben határozták meg. A kölcsön törlesztésének első tíz évében a halasztás időtartama alatt az adósok csak ügyleti kamatot és kezelési költséget voltak kötelesek fizetni. Az üzletszabályzatban (a továbbiakban: ÜSZ) meghatározottak szerint a halasztás lejártakor a hitelező az esedékességi idő változatlanul hagyásával új törlesztő részletet állapít meg, amelyről az adósokat írásban értesíti. Ezt követően az adósok a kölcsöntartozást a futamidő alatt Newton-módszerrel korrigált annuitásos eljárással meghatározott havi részletekben tartoznak megfizetni.
- [3] Ugyanezen felek ugyancsak 2008. július 22-én azonos futamidővel 2.575.000 Ft-nak megfelelő, önálló zálogjoggal biztosított, deviza alapú, CHF devizanemben nyilvántartott másik kölcsönszerződést is kötöttek. Ebben a THM-et 6,8 %-ban, az induló havi törlesztő részlet összegét 102,26 CHF-ben határozták meg. A törlesztő részletek meghatározására és a 10 éves halasztásra a másik szerződéssel azonos szabályozás vonatkozott.
- [4] Mindkét szerződés vonatkozásában a hiteldíj meghatározására, esedékességére és a törlesztő részletek összegére vonatkozó további rendelkezéseket az ÜSZ. 4. pontja tartalmazta.

A kereseti kérelem és az alperes védekezése

- [5] A felperesek módosított keresetükben annak megállapítását kérték, hogy mindkét kölcsönszerződés jogszabályba ütköző módon semmis, mert nem tartalmazzák a hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról szóló 1996. évi CXII. törvény (a továbbiakban: Hpt.) 213. § (1) bekezdés b), c), d) és e) pontjában foglaltakat. Állították, az alperes a szerződésekben nem a valós THM-et tüntette fel, továbbá a szerződések nem határozzák meg a teljes futamidőre vonatkozó törlesztő részleteket. Az érvénytelenség jogkövetkezményeként a szerződések ítélethozatalig történő hatályossá nyilvánítását kérték. Az első szerződés vonatkozásában a felperesek tartozását 9.218.332 Ft-ban kérték meghatározni, melyet 282 hónap alatt, havi 32.689,12 Ft összegben kötelesek teljesíteni, a másik szerződés vonatkozásában az alperes felé fennálló tartozásuk összegét 2.013.784 Ft-ban, teljesítési kötelezettségüket szintén 282 hónap alatt, havi 7.141,07 Ft összegben kérték megállapítani.
- [6] Az alperes ellenkérelmében a kereset elutasítását kérte. Arra hivatkozott, hogy a THM-et a jogszabályoknak megfelelően számolta ki és tüntette fel a szerződésekben, a törlesztőrészletek devizában kellően és pontosan meghatározottak, valamint az ÜSZ a kiszámításuk módszertanát is tartalmazza.

Az első- és másodfokú ítélet

- [7] Az elsőfokú bíróság ítéletében a keresetet elutasította. Határozatát a felülvizsgálattal érintett körben azzal indokolta, hogy a szerződések III/10. pontja tartalmazza az induló teljes THM-et, valamint az annak számítása során figyelembe nem vett egyéb költségeket is, ezért az a Hpt. 213. § (1) bekezdés b) pontjában rögzített feltételeknek megfelel. A felperesek azon hivatkozása, hogy az alperes hibásan tüntette fel a THM-et, mert az nem egyezik a PSZÁF kalkulátor segítségével kiszámított összeggel, nem azonos az általuk megjelölt érvénytelenségi okkal, mert a THM esetleges hibás feltüntetése mint semmisségi ok a jogszabályban nem szerepel, ezért valósága esetén sem eredményezné a szerződés érvénytelenségét. Az elsőfokú bíróság utalt arra is, a THM nem valós feltüntetését a szerződésekben önmagában nem támasztja alá a PSZÁF tájékoztatóra való hivatkozásuk.
- [8] A szerződések IV/1. pontja tartalmazza a törlesztő részletek összegének meghatározását, az induló havi törlesztő részlet összegét, amely az esedékességi értesítővel együtt értelmezendő. Az ÜSZ. 4.1.4. pontja a havi törlesztő összeg kiszámítására alkalmazható képletet is tartalmaz.
- [9] A felperesek fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság az elsőfokú ítéletet helybenhagyta. Annyiban egyetértett a fellebbezésben írtakkal, hogy a szerződésnek a valós THM-et kell tartalmaznia, ugyanakkor az elsőfokú bíróság álláspontját osztotta abban a kérdésben, hogy a felperesek nem tettek arra nézve konkrét tényállítást, hogy a szerződésekben feltüntetett THM mely költség kapcsán és mennyiben hibás. Rögzítette, az elsőfokú bíróság a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) 3. § (3) bekezdésének megfelelő tájékoztatása ellenére a felperesek nem bizonyították a szerződések Hpt. 213. § (1) bekezdés b) pontjába ütközését, mert arra a PSZÁF kalkulátor által számított THM meghatározás önmagában nem alkalmas.
- [10] A másodfokú bíróság a törlesztő részletek vonatkozásában - részben kiegészítve az elsőfokú ítélet helytálló indokait - kiemelte, az alperes az ÜSZ-ben az annuitásos mód (Newton-módszer) rögzítésével határozta meg azt a számítási módot, amellyel a törlesztő részletek összege a teljes futamidőre kiszámítható, ezáltal a szerződések megfelelnek a Kúria 1/2016. Polgári jogegységi határozat (a továbbiakban: PJE határozat) 2. pontjában foglaltaknak. Az ÜSZ. 4.1.4. pontjában meghatározott egyszerűsített képlet a fogyasztó tájékoztatására és a bank által számított törlesztő részlet ellenőrzésére szolgált, így nincs jelentősége annak, hogy megfogalmazása szerint az csupán „jó közelítést” biztosító számítást tesz lehetővé.
- [11] Utalt arra is a másodfokú bíróság, hogy a 10 éves türelmi időszak lejártát követő időszakra a törlesztő részletek pontos, összezszerű meghatározása a számításhoz szükséges egyes tényezők változása okán nem lehetséges.

- [12] A másodfokú bíróság a Pp. 235. § (1) bekezdésére utalással mint a másodfokú eljárásban meg nem engedett új tényállításokkal nem foglalkozott a felperesek Hpt. 210. § (2) bekezdésére, illetve a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: rPtk.) 205. § (2) bekezdésére alapított fellebbezési hivatkozásaival.

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

- [13] A jogerős ítélet ellen a felperesek terjesztettek elő felülvizsgálati kérelmet, amelyben annak az elsőfokú ítéletre is kiterjedő hatályon kívül helyezését, és elsődlegesen a szerződés érvénytelenségét megállapító közbenső ítélet hozatalát, és a jogkövetkezmények levonása körében az elsőfokú bíróság új tárgyalásra utasítását, másodlagosan a teljes eljárás tekintetében az elsőfokú bíróság új tárgyalásra és új határozat hozatalára utasítását kérték.
- [14] Állították, a jogerős ítélet sérti a Pp. 3. § (3) bekezdését, 206. § (1) bekezdését, 220-221. §-ait és 235. § (1) bekezdését, valamint a Hpt. 213. § b) és e) pontjait.
- [15] A felperesek véleménye szerint a THM nem valós feltüntetésével összefüggésben megfelelő jogszabályhelyként jelölték meg a keresetükben a Hpt. 213. § (1) bekezdés b) pontját jelölték, valamint a 41/1997.(III. 5.) Korm. rendeletet. Az alperes csak akkor tesz eleget a jogszabályi kötelezettségének, ha a szerződés a THM rendelet szerinti értéket tünteti fel. E körben hivatkoztak a Kúria egy döntésére.
- [16] Álláspontjuk szerint alaptalan továbbá az eljáró bíróságok azon megállapítása, hogy a THM számításával kapcsolatos állításaikat nem bizonyították. Iratellenes a jogerős ítélet indokolása, amely szerint az elsőfokú bíróság megfelelően eleget tett a tájékoztatási kötelezettségének. Az eljáró bíróságok megsértették a szabad bizonyítás elvét is, mert nincs logikus magyarázata annak, hogy a PSZÁF által közzétett számítási módot miért zárták ki a bizonyítékok köréből. Olyan többlet bizonyítékot követeltek meg a felperesektől, amelyre nézve tájékoztatást nem adtak, ezért megsértették a felperesek tisztességes eljáráshoz való jogát is.
- [17] Téves a jogerős ítélet törlesztő részletekkel kapcsolatos álláspontja is, mert az ÜSZ-ben szereplő képlet vonatkozásában maga a szabályzat is úgy fogalmaz hogy jó közelítést ad. Ez nem felel meg a Hpt. követelményeinek, valamint a 2/2014. PJE határozat 2.) pontjában foglaltaknak, mert azok értelmében a törlesztő részleteknek az esedékességgel pontosan meghatározhatónak kell lenniük. A kiszámítása lehetőségének olyannak kell lennie, hogy a számítást az adósok maguk is el tudják végezni, mert ez a feltétele a szerződésszerű teljesítésüknek, ez dönti el, hogy a teljesítésük szerződésszerű szolgáltatásnak minősül-e vagy sem. Az említett szabályok arra irányulnak, hogy kizárják a fogyasztóval szerződő fél számára azt, hogy a törlesztő részletek összegét kizárólag maga

határozhassa meg anélkül, hogy ennek lehetőségét a szerződésben a fogyasztó számára biztosítaná.

- [18] A felperesek előadták továbbá, hogy a másodfokú bíróság tévesen alkalmazta a Pp. 235. § (1) bekezdését, mert a Hpt. 210. § (2) bekezdésére, illetve az rPtk. 205. § (2) bekezdésére az rPtk. hivatkozással a felperesek nem tényállítást, hanem jogállítást tettek. Amennyiben ez a hivatkozásuk mégis tényállításnak lenne tekintendő, akkor arra a Pp. 235. § (1) bekezdés utolsó fordulata adott lehetőséget, mert az az elsőfokú határozat jogszabálysértő voltának alátámasztására irányult. A felperesek e körben arra hivatkoztak, hogy az annuitásos törlesztési mód, illetve annak Newton-módszer szerinti számítási korrekciója nem jogszabályban meghatározott fogalmak, következésképpen a feleknek abban meg kellett volna állapodniuk.
- [19] Az eljáró bíróságok megsértették az indokolási kötelezettségüket is. Annak abban az esetben tettek volna eleget, ha állást foglaltak volna abban a kérdésben, hogy a szerződésekben feltüntetett THM valós-e vagy sem, ez azonban az ítéletek indokolásából nem derül ki.
- [20] Az alperes felülvizsgálati ellenkérelmében a perben tett korábbi nyilatkozatai figyelembevételével a jogerős ítélet hatályában fenntartását kérte.

Jogutódlás megállapítása

- [21] A Kúria a felülvizsgálati eljárás alatt tett alperesi bejelentés alapján megállapította, hogy az alperes nevenévváltozást követően: „az alperes perbeli jogutóda az I. és a II. rendű alperes, egyidejűleg a jogelődöt a perből elbocsátotta.

A Kúria döntése és jogi indokai

- [22] A Kúria a jogerős ítéletet a Pp. 275. § (2) bekezdése alapján a felülvizsgálati kérelem keretei között vizsgálta felül és megállapította, hogy az nem jogszabálysértő.
- [23] A felperesek számos eljárási szabálysértés mellett anyagi jogszabálysértésként egyrészt a Hpt. 213. § (1) bekezdés b) pontjára hivatkoztak. Eszerint a szerződés semmisségét az eredményezi, ha a szerződés nem tartalmazza az éves, százalékban kifejezett teljes hiteldíjmutatót, az annak számítása során figyelembe nem vett egyéb – esetleges – költségek meghatározását és összegét, vagy ha az ilyen költségek pontosan nem határozhatók meg, az ezekre vonatkozó becslést. A semmisség oka a jogszabály rendelkezéséből következően a feltüntetés hiánya. Önmagában az a – jelen perben egyébként nem bizonyított – tény, hogy a THM nem valós adatot tartalmaz, a szerződés Hpt. 213. § (1) bekezdés b) pontja szerinti semmisségét nem eredményezi, a THM nem valós tartalma e jogszabályi rendelkezés alapján nem értékelhető. A Kúria rámutat,

a felperesek nem azt adták elő, hogy az alperes a THM rendeletben nevesített, a THM számításánál kötelezően figyelembe veendő költséget a THM-ben nem tüntetett fel, ezért jogszabályba ütköző annak meghatározása, hanem általánosságban állították a THM hibás mértékét. A felperesek által álláspontjuk alátámasztására e körben hivatkozott a Kúria Pfv.VI.20.967/2015/7. számú ítélete, az annak alapjául szolgáló tényállás eltérő volta miatt, jelen ügyben nem irányadó. A perbeli szerződések rögzítik a THM százalékos mértékét és az annak számításakor figyelembe nem vett költségeket, ezért a Hpt. 213. § (1) bekezdés b) pontjára alapított kereset ezen okból nem vezethetett eredményre.

- [24] Felperesek a fentiekhez kapcsolódóan eljárási szabálysértésként a bíróságot terhelő tájékoztatási kötelezettség megsértésére is hivatkoztak, és ezzel összefüggésben arra, hogy az eljáró bíróságok a szabad bizonyítás elvét figyelmen kívül hagyva nem fogadták el bizonyítékként a PSZÁF tájékoztató alapján levezetett felperesi számítást. A felterjesztett iratok alapján a Kúria megállapította – egyetértve a jogerős ítéletben foglaltakkal –, hogy az elsőfokú bíróság Pp. 3. § (3) bekezdése szerinti tájékoztatása megfelelő, a felperesek által megfogalmazott kereseti kérelemhez igazodó volt. A Kúria rámutat, a Pp. tájékoztatási kötelezettségre vonatkozó szabályainak alkalmazásával kapcsolatos egyes kérdésekről szóló 1/2009. (VI.24.) PK vélemény 7. és 10. pontja szerint a tájékoztatásnak – a szakértői bizonyítás szükségessége kivételével – nem kell kiterjednie a bizonyítási eszközökre, továbbá a bizonyítékokat a bíróságnak az érdemi döntésében kell értékelnie. Olyan tartalmú – a felülvizsgálati kérelemben hiányolt – előzetes tájékoztatás, hogy valamely bizonyítékot a bíróság az állított tény bizonyítására nem tart elégségesnek, nem megengedett. Nem tévedtek az eljáró bíróságok akkor sem, amikor az interneten elérhető PSZÁF kalkulátor alapján számított, a szerződésekben feltüntetett THM mértéktől eltérő százalékos arányt nem tekintették az ítéleti döntést megalapozó hitelt érdemlő bizonyítéknak. Maga az internetes program is felhívja a figyelmet annak tájékoztató jellegére, az alperes pedig az eltérés lehetséges okaira az eljárás során részletes nyilatkozatot tett.
- [25] A jogerős ítélet nem sérti a Pp. 221. §-ában foglaltakat sem, az érdemi döntés indokait az egyértelműen tartalmazza, és az eljáró bíróságoknak nem kellett állást foglalniuk abban, hogy a szerződésekben feltüntetett THM mértékek valósak-e, figyelemmel a korábban kifejtettekre.
- [26] Nem jogszabálysértő a jogerős ítélet a Hpt. 213. § (1) bek. e) pontjába ütközően sem. A törlesztőrészletek meghatározása a szerződésekben és az ÜSZ-ben megfelel az 1/2016. PJE határozat 2. pontjában írt követelményeknek, az tartalmazza az esedékesség időpontjában való kiszámításhoz szükséges adatokat és számítási módot. A felperesek nem állították, különösen nem bizonyították, hogy az annuitásos alapú számítási mód a Newton módszer nyújtotta korrekcióval nem volt alkalmas a törlesztő részletek összegének

egyértelmű kiszámítására a szerződés megkötésének időpontjában. Az 1/2016. PJE határozat a Hpt. vonatkozó rendelkezését értelmezve kizárólag a kiszámíthatóságot írja elő követelményként. A szerződés akkor is megfelel a kiszámíthatóság követelményének, ha arra esetleg az átlagfogyasztó nem képes. Önmagában az a tény, hogy a ÜSZ tájékoztatás céljából ad egy egyszerűsített képletet a törlesztőrészletek kiszámításának módjáról, a fentieket nem cáfolja, és nem teszi a perbeli szerződést a Hpt. 213. § (1) bekezdés e) pontjába ütközővé. A Kúria e körben arra is rámutat, nem a felperesek feladta a törlesztőrészletek kiszámítása, azt az alperes köteles az ÜSZ 4.1.4. pontja értelmében az adóssal közölni. A felperesek e körben azt hangsúlyozták, hogy az ÜSZ megfogalmazásából következik, hogy a képlet nem alkalmas a kiszámítására, mert az csak „jó megközelítést” tesz lehetővé. Nem a fenti megfogalmazásnak, hanem annak van jelentősége, hogy a szerződésekben és az ÜSZ-ben írtak alapján a törlesztőrészletek esedékességekori kiszámítása lehetséges-e. Olyan adat, ami azt támasztaná alá, hogy azok alapján a törlesztőrészlet nem számítható ki, a perben nem merült fel.

- [27] A felperesek alaptalanul hivatkoztak további eljárási szabálysértésként a Pp. 235. § (1) bekezdésének téves alkalmazására is. A Kúria e körben is osztotta a jogerős ítéletben foglaltakat. A Hpt. 210. § (2) bekezdésére, illetve a Ptk. 205. § (2) bekezdésére való hivatkozás – tartalmát tekintve – részükről annak állítása volt a kereset módosítása nélkül a másodfokú eljárásban, hogy a szerződések nem jöttek létre, mert a felek nem állapodtak meg annak lényeges tartalmi elemében, a korrigált annuitásos törlesztési módban. Ez új tény állításának, és nem a másodfokú eljárásban megengedett, a jogi érvelés további alátámasztásának minősül. A Kúria e körben rögzíti, a felek szerződése a Ptk. 205/A. § (1) bekezdése szerinti, egyedileg meg nem tárgyalt (blankettaszerződés), amelynek részévé vált az ÜSZ. Az abban foglalt annuitásos törlesztési mód nem tér el az ilyen szerződéseknel szokásos gyakorlattól, erre felperesek sem hivatkoztak, így az külön figyelemfelhívást a Ptk. 205/B. § (2) bekezdése szerint nem igényelt. A felek szerződesei részévé válásához a Ptk. 205/B. § (1) bekezdése alapján az volt szükséges, az alperes lehetővé tegye, hogy a felperesek annak tartalmát megismerjék, és azt kifejezetten vagy ráutaló magatartással elfogadják. Így az ebben való, Ptk. 205. § (2) bekezdés szerinti megállapodás hiányára, ennek következtében a szerződések létre nem jöttére való hivatkozás a Pp. 235. § (1) bekezdés utolsó fordulata alapján sem alapozta meg annak a másodfokú bíróság általi vizsgálhatóságát.
- [28] Mindezekre tekintettel a Kúria a jogerős ítéletet a Pp. 275. § (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

Záró rész

- [29] Az eredménytelen felülvizsgálati kérelemre tekintettel a Kúria a Pp. 270. § (1) bekezdése folytán alkalmazandó Pp. 78. § (1) bekezdés alapján egyetemlegesen kötelezte a felpereseket az alperesek ügyvédi munkadíjból álló felülvizsgálati eljárási költsége megfizetésére, amelyet a pertárgy értékéhez és kifejtett jogi képviseleti tevékenységhez igazodóan, a 32/2003.(VIII.22.) IM rendelet 3. § (3), (5) és (6) bekezdése, és 4/A. §-a alapján ÁFA-val növelt, mérsékelt összegben határozott meg. A felperesek illetékmentességre kiterjedő részleges személyes költségmentességére tekintettel a le nem rótt felülvizsgálati eljárási illetéket a 6/1986 (VI.26.) IM rendelet 14. §-a alapján az állam viseli.
- [30] A Kúria a felülvizsgálati kérelmet tárgyaláson bírálta el.

Budapest, 2017. október 3.

Dr. Vezekényi Ursula sk. a tanács elnöke, Dr. Tibold Ágnes sk.
előadó bíró, Dr. Osztovits András sk. bíró

A kiadmány hiteléül:

/Sees Józsefné/
tisztviselő